

זמנים לשבת קודש

הדלקת הנרות	6.39
חצות היום והלילה	12.37
עלות השחר	4.22
נץ החמה	5.55
סוף זמן קריש	8.29 - 9.15
סוף זמן תפילה	10.22
שקיעת החמה	7.16
מוציא שבת	8.32

דמותה לתמר

ג'ק"ב - שנה ו' - תרע"ב מצורע תשס"ט

יורל ע"י

התאחדות אברכים "יואל משה" ד'סאטמאר

נתייחד ע"י כ"ק מו"ר רבינו יואל
בנשיאות כ"ק מו"ר רבינו שלמה
בע"ה"ק ירושלים תוב"א

מגיד תעלומה

מוציא רע

שאת או ספחת או בחרת וגו'. בענין הצרעת יש דעות חלוקות, כי יש אומרים שהם חולי טבעי נסתר בתוך הגוף ומבצבץ לחוץ, ויש אומרים שהכל בא על צד העונש לגלות על רעתו הנסתרת בקרבו. ובין כך ובין כך נראה לי לפרש לשון מצורע שהיא מלה מורכבת, מוציא רע, שמגלה ומוציא לחוץ כל רעתו שבקרבו, הן העיפוש הפנימי, הן אם הוא מכה רעהו בסתר בשוט לשונו ואין הבריות יודעין להשומר ממנו, על כן הקב"ה מפרסם על החפנים ומוציא כל רעתו לחוץ כדי שתגלה רעתו בקהל. ובוה מיושב הכפל בפסוק שאמר אדם כי יהיה בעור בשרו שאת וגו' והיה בעור בשרו לגעע צרעת. תרתי בעור בשרו למה לי, אלא לומר לך שזהו השאת והשבר אילו היו באים טהור המחשבות לא היו מוסיקים כי בנקל לרפאותם, אך מצד היותם בעור בשרו של זה החוטא על כן נעשו לגעע צרעת.

(כ"ל יקר)

ארבעה אבות נגעים

שאת או ספחת או בחרת. בספר קדמון כתב יד מצאתי, שאת ספחת ב'הרת צרעת ר"ת ששכ"ץ, והוא רמז לארבע אבות נגעים ששנינו במשנתנו בחרת עזה כשל שניה לה כסדי ההיכל והשאת כקרום ביצה שניה לה כצמר לבן, שלם ס'ד ביצה צמר ר"ת ששכ"ץ (ע"ה מצאתי) ו"מחית" בגימטריא מחיה בכעדרה.

(נחל קדומים)

מצורע אסור ליטול צפרניו

ועל שפם יעטה. איתא בתרגום יוב"ע ועל ספריא יהיו מהלך. ועיין בפירוש יונתן ספריא. יש מפרשים על שפת הים ילך, ור"ל כלומר מחוץ למחנה. ואין בו לא טעם ולא ריח. והגאון מהר"ד מגיה ספדיא בד', מלשון המקרא וסבבו בשוק הסופדים (קהלת יב, ה), ור"ל שילך לאבל במקום ספדיא, וקרוי לראשון. ונראה ביותר צריך להיות ספדיא, ופירוש שאסור ליטול גם צפרניו דמיו לאבל, כמו שאכל אסור בנטילת צפרניו גם מצורע אסור, וסבירא ליה כרבי יהודה דפליג אדברי יוסי בפרק אלו מגלחין (מ"ק יז) ואמר כשם שאכל אסור לגלח הכי נמי אסור ליטול צפרניו, והכי קיימא לן אם לא ע"י שינוי כדכתב הטור (יו"ד סימן שצ).

(משך חכמה)

סגולת האזוב

ולקח הכהן עץ ארץ ואזוב וגו', פירש"י ז"ל ידוע, ועפ"י הרמז יש לומר כי התורה מרמזת כאן כי האזוב יש לו סגולה נפלאה להבריח הרחות רעות, ולטהר תמיד את הנפש.

(עבודת יושבר)

מילי מעלייתא

רפואה ע"י התורה

זאת התורה לכל נגע הצרעת ולנתק. ולצרעת בבגד ולבית. ולשאת ולספחת ולבהרת. יש לומר בזה בדרך רמז, על דרך מאמר חז"ל (עירובין ט) חש בראשו יעסוק בתורה, וכמו שכתוב (משל ה, כב) ולכל בשרו מרפא, זה טעם הוא, כי כל החלאים ונגעים שבא על האדם ר"ל הוא מחמת שפגם בתורה, וכשעוסק בתורה התורה מכפרת עוונותיו. חזו שאמר (ויקרא ז, לו) זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת, היינו זאת התורה מכפרת מה שעולה וחטאת מכפרת, וכן מה שכולם מכפרים, התורה ג"כ מכפרת חזו שאמר גם כן, זאת התורה מועיל לכל נגע הצרעת וכו', שמרפאת לכל בשרו ע"י שמכפרת על כל עוונותיו, וממילא נתרפאו כל הנגעים והחלאים ר"ל, והבן.

אותיות או"ה

ואם דל הוא ואין ידו משגת. מובא בשם האר"ל, א"ה למושב לו (ותהלים קלב, יג) כי שלש האותיות א"ה חסרים בגלות א' מכסא, וכן ו"ה משם הו"ה ב"ה, כמו שנאמר: כי יד על כס (חסד א') י"ה חסר השלמת שמו הגדול ב"ה הו"ה. והנה תיבת "דל" פירושה הגבהה כמו דלו עיני למרות (ישעיה לז, יד) חזו הכותנה: ואם דל הוא – אימתי יתנשאו ויתרוממו האותיות ה"ר"א, היינו בעת הגאולה, זה יהיה כאשר: ואין ידו משגת – שהרי אמר: אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס (סדרות צ, א) ואז יתרוממו שלושת האותיות א' מכס, וכן ו"ה משמו הגדול ותבא הגאולה בביאת משיח בן דוד.

יסודו מעפר וסופו לעפר

ביום טהרתו. כי האיש החפץ חיים, אורב ימים לראות טוב, לוקח לו מוסר וענות צדק מן היום שזרח ושוקע וכמוש"כ (קהלת א) חרח השמש ובא השמש אל מקומו שאף, כן גם האדם זורח ושוקע, יסודו מעפר וסופו לעפר, ובמה יתגאה.

לרדוף צדקה וחסד

ונתן הכהן על תנן אחוז המטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית. אפשר לפרש דהנה איתא בערכין (טו) על שבעה דברים נגעים באים וא' מהם היא על צרות העין שמעלים עיניו מן הצדקה וכל המעלים עיניו מן הצדקה הוא כאלו שופך דם כמעשה דנחום איש גם זו הובא בתענית (כא) זה שהי מרמז שנתן הכהן מדם האשם על ג' מקומות הללו על תנן אנו על שהי אוטם אנו מעקת דל ועל בהן ידו על שלא נתן צדקה בידו ועל בהן רגלו שלא הלך ברגליו לקיים מצות הכנסת אורחים ובכל אלו שפך דם העני ר"ל והתקין לזה שיקבל עליו מעכשיו לרדוף צדקה וחסד זה שנתן שמן על ג' מקומות הנ"ל.

בי"ת אשר

חברות יסודי התורה התאחדות אברכים ירושלים תשס"ט מחלקת חינוך ופיקוח מחלקת חינוך ופיקוח						
סדר הלימוד לפר' אחרי קדושים - מסכת חגיגה						
יום	א	ב	ג	ד	ה	ו
דף	ג	ד	ה	ו	ז	ח
	הזרה					

מלחמות ה'

ליום המר והתנאה ה' אידי:

הקורא הלל ביום זה הוא מחרף ומגדף

גם מה ששאל אדוות אמירת ההלל, הנה אמרו חז"ל (שבת ק"ח) הקורא הלל בכל יום היו זה מחרף ומגדף, וק"ו בן בנו של ק"ו אותן שאמרו הלל על האסון הנורא הזה ר"ל אין לך חירוף וגידוף כמותו, וכל אשר ענינים לו יראה האמת הברור בתורה ובנ"כ ובדברי חז"ל ובכל ספרי גדולי הראשונים והאחרונים ד"ל, וגם שכל עניניהם הוא נגד שכל האנושי ממש, אך כח הס"ם וכת דילי מסמא את העינים, ושאי מינות דמשכא (סוטה מ"ט) בפרט בדור השפל הזה אשר התגברו כ"כ, ובאמת אין לנו לצפות אלא על ביאת המשיח אשר אנו מאמינים ומחכים לו בכל יום שיבוא וכבר הגיע עת דודים, ובטח בלי ספק כבר היה בא לולא העדה הרעה הזאת אשר הסיתו לב ישראל אחריהם.

(דמיואל מכתבים ח"א סי' ע"ג)

יום זה גרוע מהחג שעשה ירבעם

איך אפ"ל דפסוק (שערי א' יד) "חדשיכם ומועדיכם שנה נפשי" קאי על החג שעשה ירבעם הלא הוא לא עשה רק חג אחד החדש השמיני, והפסוק אומר בלשון רבים "חדשיכם ומועדיכם", אמנם קושיא זו מתורצת קצת בדור השפל הזה שהוסיפו המינים חג בה' אייר ועשו אותו ליום אידם, שזה גרוע הרבה יותר מהחג שעשה ירבעם, שהרי הוא היה מאמין בהש"ת ובתורתו הק' אלא שהיה לו איזה טעות כמבואר בפסוקים ובדברי המפרשים, אבל המינים ואפיקורסים הללו הם כופרים גמורים בהש"ת ובתורה הק'.

(חידושי תורה, מו"ק, סוכות תש"ב)

מי שעושה חג ביום זה אינו גם מוצרי ה' שנואים אצל המקום

...דהנה במדרש הנ"ל לא אמרו שפסוק "חדשיכם ומועדיכם שנה נפשי" נאמר על החגים שעשה ירבעם, אלא דיקו בלשונם הק' שאם שומרים את החג של ירבעם אז הוי גם מועדי ה' שנואים אצל הקב"ה, דבזה מראה שאין לבו של עם ה' וגם כששומר את חגי ה' יש בו שותפות לע"ז ובהפרת התורה, דאעפ"י שירבעם היה לו רק טעות כנ"ל, אעפ"י היה בו הפרת התורה, ואם נוטלין חלק בזה ובוה אז שניהם שנואים לפני המקום.

וכמו שהסביר בעל העקידה למה הפסחים על שתי הסעיפים הם שנואים לה' כיון שלבסוף יעזוב את התורה ויפנה לגמרי לע"ז, וע"כ היו המועדים שנואים לפני הש"ת כיון ששמו גם את חנו של ירבעם, ושפיר נאמר הפסוק על חגים ומועדים שבתורה, אבל מי שאינו נוטל חלק באותן המועדים שהם נגד רצונו ית"ש ואין לו שייכות עם דבר שעשו מינים ואפיקורסים אז הוי מועדים שלו לנחת רבם ולכבודם ולכבוד רבונם.

(משך)

מילוי דאבות

יש ליתן טוב טעם על שהקפידה תורה שתהיה ראיית הגנע ע"י סדן דוקא
דהנה הגנעים באים על האדם בסביבת חטאו, והנה מבואר בזוהר הק' דאין

שלומות

הבהן שיצטרף לתשובתו של החוטא בשעת הקרבת הקרבן, וזוהי יהיה תיקון בשלימות, וכלאו הכי לא סגי. ומעתה היינו טעמא שנצטרך ראיית הגנע לעניי דבהן חקא, משום שהבהנים הם בשמחה בכל עת תמיד, והצטרף שמחת הבהן אל תשובתו, כי בעוד שרוחו שבורה ונדסאה וערבה כל שמחה, הרי לא תהיה תשובתו תמה, לזאת צריך הוא לצרף אל תשובתו את שמחת הבהן כמו בקרבן.

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו. י"ל דידוע דברי חובת הלבבות (שער הגניעה פ"א) שאדם המדבר על חבירו לשון הרע, עובר זכויותיו ומצוותיו לאדם שדיבר עליו, ודבר זה נרמז במאמר הכתוב זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו, כי רק ביום טהרתו, שמטרה עצמו ועושה תשובה, אז נחשבת לו תורתו שלומד לעצמו ולזכותו, אבל כל זמן שלא עשה תשובה, נוקף התורה והמצוות שלו לחשבון של חבירו שדיבר עליו לשון הרע.

והנה נרפא נגע הצרעת, לכאורה תיבת והנה שפת יתר הוא ודל"ל וראה הבהן ונרפא נגע הצרעת. ואפ"ל על פי מה דמתאמרא משמיה דהגה"ק מהר"י מבגלאו ז"ע וז"ל לפרש אמרנו בתפילת נשמות, מלפנים ממוצרים נאלטנו וכו' ומחלים רעים ורבים ואמנים דלתנו, דהנה אמרו

חז"ל (עבודה זרה טז.) מאי דכתיב (דברים כח טז) וחללים רעים ואמנים, רעים בשליחותן ואמנים בשבועתן, כי בשעה שמשגרין יסורין על האדם, משביעין אותן שלא תלכו אלא ביום פלגיו, ולא תצאו אלא ביום פלגיו ובשעה פלוגתו ועל ידי פלגיו תלך יד סם פלגיו. אולם נתן הקב"ה לישראל כח התפילה שיוכלו לפעול בתפילתם לשנות את השבועה ויסתלקו היסורין אף קודם הזמן שנצטוו לצאת, וזוהי הכוונה ומחללים רעים ורבים ואמנים"ם דלתנו, היינו שהושעתנו שלא יחזו החללים ואמנים בשבועתן, ודליתנו מהם אף קודם הזמן, והראיה לזה, מלפנים ממוצרים נאלטנו, שאף ממוצרים יצאו קודם הזמן של ארבע מאות שנה שנגזר עליהם בברית בין הבתרים, עכ"ד. ואמר בנו הגה"ק מהר"י ד"ר ז"ע שכאשר אמר אביו דבר תורה זו נושעו על ידי דיבורו הרבה חולים שהוצרכו לרפואה. אמנם מודעת זאת מפי ספרים וסופרים שאין תפילתו של אדם מתקבלת לפני הקב"ה אלא אם כן ישמור פיו ולשונו מכל דבר רע, וזוהי יתפרש מאמר הכתוב זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הבהן, כי אמרו חז"ל (ערוך טז) שהגנעים באים בעון לשון הרע. ובכן מאחר שהמצורע לא שמר פיו ולשונו, לא יוכל להתפלל ולבקש רחמים על עצמו כי אין תפילתו מתקבלת לפני הקב"ה, ועל כן והובא אל הבהן השומד לשרת לפני ה' אלהיו שהוא יעתיר ויתפלל בעדו שיתרפא מצרעתו, ועל זה המשיך הכתוב וראה הבהן והג"ה נרפא נגע הצרעת, פי' שרפא בפתע פתאום אף שעדיין לא הגיע הזמן שנגזר מן השמים שתסתלק ממנו הצרעת, מכל מקום הועילה תפילתו של כהן שיסור הגנע קודם הזמן, ולזה דקדק הכתוב ואמר והנה נרפא נגע הצרעת מ"ן הצרוע, היינו שרפא הצרעת והלכה לה אף שעדיין היה ראוי להיות צרוע, כי גדול כוחה של תפילה להושיע את האדם מחללים רעים ואמנים אף טרם שהגיע הזמן שנגזר עליהם מן השמים.

(בכר משה)

טעות לעולם חוזר

פעם אחת בליל ד' דחול המועד סוכות (אושפיזא דיוסף) שנת תשי"ב, בא איש אחד - שלא מאנ"ש - להתברך מרביה"ק ז"ע להתברך בברכת גמר חתימה טובה לפני הושענא רבה ונתן פיתקא רבינו, והוציא האיש הזה מכיסו לוח השנתי שקיבל במתנה על הבי דואר מאת "ישיבת יטב לב" בא"י ושם נרשם ביום ה' אייר "יום העצמאות", ורבינו בראותו זאת אוריינתא קא מרתחא ביה, ולא מצא מרגוע לנפשו ופסק תיכף מלקבל פתקאות, וצויה לקרוא לר' שלמה בראווער ע"ה

שהיה אז מנהל מוסדות יטב לב ושאלו היתכן שיצא מידו דבר כזה, והשיב ר' שלמה לרבינו שגם הוא לא ידע מזה כי הדפוס את הלוח אצל פירמא שמדפיסים לחות להרבה מוסדות והוא לא ידע שמדפיסים זאת ומדגשים ביום ה' אייר "יום העצמאות", ורבינו לא נח ולא שקט ואמר שבעוד מועד ילכו ויחפשו אחר מדפיס ולהדפיס מחדש בלי הנ"ל כמובן ולהפיצם לכל אנ"ש, ובצירוף מכתב התהצלות על הלוח הקודם, ובאו בחזרה לבשרו לרבינו שסדרו את הכל כרצונו, ורבינו נכנס אז אל הסוכה לעריכת השולחן בשעה מאוחרת מאוד, והתחיל לומר האושפיזין ובאמצע האמירה נשרו עיניו דמעות ובכה מאין הפוגות מרוב צער ועגמת נפש שנתהווה טעות כזאת בשם המוסדות "יטב לב" ולא מצא מרגוע לנפשו זמן רב. (מחזור דברי יואל, פסח, עמ' תתשס"ו)

מסורה שקה

פעם בא רב אחד להיפרד מרבינו טרם נסיעתו לא"י באמרו שנוסע לחוג חג השבועות בצל א' מגדולי הצדיקים, ובאותה שנה בחודש סיון התקיימה הכנסיה הגדולה של אגודת ישראל, אמר לו רבינו שכנראה כוונת מע"כ לנסוע להכנסיה אף הוא מסתיר עצמו במסווה של נסיעה לצדיק, דוגמת הציונים החרדים שרוצים לומר הלל ביום אידם ה' אייר, ובושים קצת לומר הלל ביום ה' אייר, ע"כ מתחילים לומר כמה קאפיטלעך תהלים לפני הלל וממשיכים עד אחר הלל, ודי למבין. (שם, עמ' תתשס"ח)

ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא

פעם אחת הגיע למרן רבינו ז"ע איש אחד אשר היה לו דעות כוזבות בעניני ציונות, והלה אמר לרבינו מפני מה יצא הקצף על עצם הקמת המדינה, הרי אם יתנהל המדינה עפ"י תורה אין שום רע במדינה, רבינו ז"ל שוחח עמו הרבה וביאר לו את חומר העניין שאסור אפילו להעלות במחשבה הרהורים כגון אלו שהם דברי כפירה ומינות, כי אנו יהודים מאמינים בני מאמינים צריכים לדעת שכל דבר שיש לו רק שייכות לציונות או להציונים הוא אסון נורא לישראל ודין גרמא לעיכוז גאולתנו ופדות נפשנו.

בתוך הדברים נסתובב השיחה אודות ה"יום טוב" שבדו הציונים מלבם, וקראו אותו "יום העצמאות" שבו הוקם ממשלת הכופרים, והציונים שמחים וחוגגים ביום זה ואומרים הלל בעת התפילה ואף יהודים החרדים לדבר ה' שנגררו אחריהם אומרים הלל ביום זה, והתבטא רבינו ואמר: "עס איז נישטא קיין גרעסערע כפירה און ניאוך בה' ווי דאס וואס זיי זאגן הלל". והפטיר רבינו ואמר בדרך חזות: "מצאתי רמו בתורתנו הק' בפרשת המועדים על "יום העצמאות", דברפרשת אמור מפרט הכתוב כל המועדים, פסח, שבועות, ראש השנה, יו"ט, סוכות, ואחריו פרשת המנוחה דמבואר בספה"ק שרומם לחנוכה, תיכף לאחמ"כ מתחיל הפרשה של "ויצא בן אשה הישראלית ויקב את שם ה'" שחיחרף וגידף את שם ה', וכאן מרומה ה"יום טוב שלהם" ה' אייר, שהיא כפירה וניאוך בה' ובתורתו.

יום המר והנמרה

עובדות וסיפורי קודש

מכ"ק מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע

אודות יום אידם ה' אייר

[מן הראוי לציון דבר פלא כי לפי החשבון היה פרשה זו של מברך את ה' בעצם היום הזה של ה' אייר, דהנה רש"י"ל פי עה"פ ויצא בן אשה ישראלית מהימן יצא רבי בריה אומר מפרשה שלמעלה יצא לגלגל על לחם הפנים וכו', ומתנתא אמרה מבית דינו של משה יצא מחוייב שלא רצו ליתן לו חלק ונחלה בתוך בני ישראל מפני שהיה בן איש מצרי, ובאמת אלו ואלו דברי אלקים חיים, שהמברך את ה' עשה שיהיה הן שגלגל על לחם הפנים, והן שקילל את ה' לפי שלא רצו לתת לו נחלה, וזאת אומרת שמעשה זה היה בשב"ק אחרי שהקריבו את לחם הפנים, ובאותו ימים הראשונים לבית חודש אייר שבו צוה הקב"ה לחלק את הנחלות ל"משפחותם לבית אבותם". והנה בשנה ההוא חל ראש חודש ניסן ביום ראשון שזה היה אחד שהעשר עטרות, נמצא שר"ח אייר היה ביום שני ושלישי, בשב"ק לאחר מכן - שבו לגלגל על הלחם הפנים - היה בשב"ק ה' אייר, וכך נרמז שכן האשה הישראלית שחירף וגידף את ה' עשה זאת ביום ה' אייר.]

לב מלכים ושרים

ביום ה' אייר תש"ח הכריז בן גריון שר"י על הקמת המדינה הציונית, ותיכף באותו היום פרצה המלחמה בין מדינת ישראל ובין מדינות הערביים השכנות, הקרבות היה עזין ונוראים, באובדן הרבה נפשות מישראל רח"ל, לאחר כמה שבועות וחדשים של מלחמות ושיפכת דמים, הצליחו שליחי האומות המאוחדות, להפסיק את המלחמות, אבל גם אח"כ המצב היה איום מאוד, וכמעט בכל יום נהרגו נפשות מישראל רח"ל, באותה עת נקראה אסיפת הרבנים וראשי ישיבות מכל החוגים והקהילות, האסיפה התקיימה באולם "ליטול האנגרי" 255 איסטן האוסטאון סטריט בשכונת איסט סייד ניו יארק, גם רבינו נתבקש להשתתף באסיפת רבנים זו, שנקראה לכאורה כדי לטכס עצות אע"פ ובמה לבוא לעזרת אחינו בני ישראל בארצנו הקדושה.

אולם מטרת האסיפה נהפכה לכיון אחר הרבנים נתבקשו מאת ראשי הציונים לפעול אצל ממשלת ארצות הברית לשלוח נשק לצורך מדינת ישראל, וגם להשפיע על היהודים באמעריקא לשלוח כספים עבור רכישת נשק, הרבנים וראשי ישיבות אכן דרשו דרשות נלהבות שצריך לשלוח משלחת של רבנים לוואשינגטון לתבוע נשק עבור מדינת ישראל, וגם לתבוע ממשלת ארצות הברית שלא לשום שום נשק לארצות הערביים.

רבינו ראה שלכך באסיפה שמטרתה באסיפה שמטרתה מרידה באומות, ולא מצא מנוח לנפשו, מיד עמד רבינו ויצא בכל תוקף נגד הצעת הרבנים הנאספים, רבינו צעק אש שאסור להתגרות באומות, ושאסור לייסד מדינה וליקח ממשלה לפני ביאת המשיח, ממילא לא שייך כלל לישא ולידון בדבר לבקש מאת ממשלת ארצות הברית נשק לערוך מלחמות ולסכן נפשות ישראל ח"ו.

ונעשה קצת קטיגוריא בין הת"ח זה בכה וזה בכה, ורבינו השמיע דבריו ואמר שעצם הקמת המדינה היא נגד התורה, ועלינו מוטלת האחריות למנוע שפיכת דם ישראל, ואסור להקריב אפילו נפש אחת מישראל.

ובגוף העניין מה שהעלה הצעה לתבוע שממשלת ארה"ב לא תספק נשק למדינת ערב, אמר רבינו הרי זאת אל"י וקוץ בה, כי אם לא תספק ארה"ב נשק למדינת ערב, יפנו הערביים אל מדינת רוסיה, והרוסים יתנו להם נשק מספיק, ואז לא תהא ממשלת אמעריקא שום שליטה ושום השפעה על מדינת ערב, משא"כ אם הערבים מקבלים נשק מאמעריקא, הרי יש להם למנהיגי ארצות הברית, קצת השפעה, על השליטים של מדינת ערב ויכולים לרסנם במלחמתם, אולם הנאספים הרבנים וראשי הישיבות השמיעו דברים שאסור לאומרם, ורבינו מחא כנגדם וצעק ככרוכיא מנהמת לבו.

ולפלא שבסוף הדבר אמרו ראשי ארצות הברית בעצמם, שאם ארה"ב לא ישלח למדינות הערבים נשק, יאבד כוח השליטה של ארה"ב על הערביים ויהיה סכנה יותר, וראו אז ענין בעין את ראייתו העמוקה של מרן זי"ע.

– כיצור מפרקים הקודמים –

המסיאנערן נמסיע ציפורניהם בירושלים עיה'ק בתכסיסים שונים ומשונים, ובנוסף להקמת בתי ספר חילונים מושלמים או למחצה שליש ולרביע, ביחד הפצת ספרי תועבה וכתבי עת מתולבלי כפירה ומינוח, הקימו בית חולים כדי למשוך אליהם מדלות העם, וכן הקימו כפרים ושכונות כאילו שמטרתם הוא להעסיק ולפרנס את העם היהודי, בעת שמטרתם האמיתית הוא למשוך את העם לדיעותיהם הכוזבות והשקומות.

גדולי ישראל יוצאים במלחמה כבירה נגדם ואסור כל זיק ושייכות אתם, ולא דוקא בבתי חינוכים אלא אפילו בבתי חולים שלהם וכן אסרו לעבוד בהכפרים ובשכונות שהקימו המסיאנערן.

אך בד בבד, עומדים גדולי ישראל על המשמר שלא לתת יד להמשיכים והחילונים ע"ה השתתפות אתם במלחמה זו, גדולי ישראל האמיתיים ראו את הסכנה מבעוד מועד, והפרישו את המשיכילים והחילונים מלהשתתף ולהצטרף במלחמת הקודש נגד כת המסיאן, וכן שלא להיכשל ח"ו לשלוח ילדים חלשים או יתומים וכדו' בבתי חינוך של המשיכילים והחילונים, על חשבון הצלה מתמיסאן.

• ריח'ז' משתמש בנחותות עילאים נגד המסיאן

עובדא נוראה מובא בספר "דיושלים של מעלה" (עמ' 17) אשר בה היה מעורב הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל להציל את ירושלים מצפרניו של אחד מראשי המסיאנערן, אשר היה שונא ישראל מובהק, ובנוסף לזה פעל רבות למען המסיאנערן, ורבי יוסף חיים היה מוסרח להשתמש בכוחות הקדושה כדי לקעקע טומאה זו.

היה זה כאשר שלחי המסיאן לטשו את עינים על הנער ישעילע, בנו של אחד מיקרי ירושלים רבי דניאל שטראל, וניסו לצודו בחיכם.

אביו של רבי דניאל זה, למד בצעירותו יחד עם רבי יוסף חיים אצל רבם הגאון רבי אברהם שאג בילדותו נתייחס רבי דניאל מאביו ואמו, ורבי יוסף חיים גדלו על ברכיו, ואחר שבא בבית הנישואין נולד לו בנו ישעילע, אשר לימים נודע בין אנשי הישוב לעילוי ורחיק.

באותן הימים היה בירושלים ערבי נוצרי שונא ישראל מובהק, אחד מראשי המסיאנערן, בשם "זאסר סאלחי", הוא היה נודע בערמימותו בין יהודי ירושלים, בבעלותו היה הרבה חצרות שבין החומות, בהיותו צור יהודים מושבע, מצפץ את לשד עצמותיהם של היהודים מדרי החצרות, ומחודש לחודש היה מעלה להם את שכר הדירה, אך הוא לא הסתפק בזה, ורשעותו עברה כל גבול, ומפעם לפעם היה גם קורע את העירוב של העיר, שהולך עד לשכונת 'נחלת שבעה', כדי להכשיל את יהודי ירושלים בטלטול בשבת מרשות לידשות.

• המסיאנערן מפצים גליונות במסוה של גניזה

כאמור לעיל, היה הוא אחד מראשי המסיאנערן ופעל הרבה למען הצלחתם, ומתוך היותו בעליהן של חצרות רבות, הכי מקורב את יהודי העיר על ידי תהלכותיהם, וגם ידע על הכלי היקר – הילד הפלאי של האביון הצדיק רבי דניאל. קנאתו עברה כל גבול וברוע לבו החליט להכשיל את הנער, הוא התייעץ עם חבריו אנשי המסיאן וסיפר להם על הנשמה הגדולה שאפשר "להציל" לצרות, הללו מסרו בידו

גליונות טמאים אשר ברובם היו כתובים פסוקים משובשים מן התנ"ך, והוא היה מעביר אותם לידיו של ישעילע, כדי שהלה יקח אותם לגיזה שבבית הכנסת. נאסר קיוה שהילד יציץ בהגליונות ויפגע בפגשו.

ישעילע שראה את הפסוקים ולא הרגיש בטומאתם, היה רגיל לקחת את הגליונות מידי הערבי ולגנום בהגזיה הגדולה שבביהכ"ס "החורבה".

קרה פעם, ונאסר פגוש את ישעילע כשהוא חוזר מלימודיו בימי בין הזמנים, ימים אחדים לפני חג הסוכות, הוא מוסר בידו שני גליונות, וישעילע שמיהר לביתו כדי לאכול דבר מה ולחזור בעוד מועד לביהכ"ס לשנן את לימודיו שלמד במשך חודשי הקיץ, לא מצא לו זמן לרוץ בשעה זו לה"חורבה", הזמן היה יקר לו, והוא נכנס לביתו כשהוא מחזיק בידו את הגליונות.

"מה בידך?" פנה אליו אביו ר' דניאל.

"לא כלום, אבי היקר, הערבי נאסר בעל החצרות מסר בידי כמה 'שמות' כדי לגנום בגניזת השמות בחורבה..."

מה לו להערבי הרשע ולשמות? תמה ר' דניאל, מי יודע מה הוא זומם? הוא הכידי היטב את ערמומיותו ואת רשעותו של נאסר זה, ולכן תפס מיד את הגליונות כדי לקרוא את תוכנם. משאך הציץ בהם בהם, נפל תיכף על הארץ ונתעלף...

• "כל חמירא" ערב סוכות

רבי דניאל נתעורר בקושי רב מעלפגנו, וכשאך פקח את עיניו החל מרמז לאשתו הצדקנית בתנועות ידים, כי תזדור להצית אש בחצר, אשתו נבהלה לשמוע את בקשת בעלה, היא חששה פן דעתו עדיין משובשת עליו מעלפגנו.

ר' דניאל התחזק מחולשתו והוא קם בעצמו להבעיד האש, ובכן תבו רגעים אחדים הצותה בחצר להבה גדולה. ר' דניאל נכנס שוב בזריזות לבית, הוציא מתוך שק הטלית ותפילין שלו את "סידור רבי יעקב עמודין", בו הוא רגיל להתפלל, צא החוצה והטיל לתוך האש את הגליונות שהביא זה עתה ישעילע בנו, הוא פתח את הסידור ב"סוד ערב פסח" ובדחילו ורחימו

התחיל לומר באותו ניגון ונוסח כפי שאומר בערב פסח בשעת שריפת החמץ:

"כל חמירא וחמירא דאיא ברשות, וחזיתיה חלא חזיתיה, דבישרתיה וחלא בערתיה, לימל ולחוי תפק כשפרא דארעא."

אחרי שכבתה הלהבה והכל נהפך לאפר דק, לקח ר' דניאל את האפר וזוררו לרות, ורק לאחמ"כ נשקטה רוחו של ר' דניאל, ואז סיפר לאשתו על המוקש שעמד הרעוע הערבי לטמון לבנם יקרים.

אשתו הצדקנית ששמעה דברי בעלה נפלה גם היא בחלשות, ומיד כשנתעוררה אמרה לבעלה שחוששת שבך עדיין לא נסתיימה פרשה זו, ואין להם להתיישב כעת לאכול לפני שיכלו לרבי יוסף חיים לשמוע מה בפיו על כל העניין.

ר' דניאל פנה לאשתו ואמר: "אכן גם אני חשבתי כך, אך האם אוכל לראות את פניו המאירים של מורי ורבי ר' יוסף חיים לפני שאטרה במקוה טהרה מזהמה זו? אקח איפוא את ישעילע ואדע עמו לטבול במקוה, ורק אח"כ נרדה יחדיו לרבי יוסף חיים".

"מי המקוה קפואים בשעה זו?" – מוסיף ר' דניאל ואומר לאשתו – "אך בכל זאת אין לנו ברירה אחרי כל מה שקרה אסור לנו להשתתפות עד הבוקר."

ר' דניאל רץ עם בנו אל המקוה הסמוך לביהכ"ס של "כולל שומרי החומות" בעיר העתיקה, השניים טבלו במי המקוה הקרים, וכשחזרו לביתם הצטרפה אליהם אשתו, ויחדיו ירדו השלה לביתו של רבי יוסף חיים בשכונת "בתי-מחסה".

• והיית משוגע

מיד כשנכנסו אל ביתו של רבי יוסף חיים, פרצה האשה בבכי מר, ורבי דניאל התחיל לספר לרבו את כל אשר עולל להם הערבי נאסר, רבי יוסף חיים הרים מיד את ידו ובתנועת ביטול פנה אליהם: "לא כלום, ורק נסיון מן השמים היה כאן כדי לבחון את צדקתכם, ועתה הודו לה' על כל אשר נתנם בידה כצד לנהוג ולכו לבינתכם לשלום, וישעילע יהיה לגדול בישראל..."

ועל אתר הוסיף רבי יוסף חיים לאמר: לערבי זה קוראים בשם "זאסר סלחי" הרי שמו בגימטריא "משוגע" (419), סופו שיענש בכל על רשעותו.

למחרת היום פשטה השמועה בירושלים, כי נאסר בעל החצרות נטרפה עליו דעתו, והשלטון של טעריקא החליט להגלותו למקום אחר בהיותו מסוכן להציבור. דבריו של רבי יוסף חיים נתקיימו במילואם, וליהודי ירושלים היתה הרווחה.

• חבת "בני ישראל"

כפי שתוארנו לעיל עמדו גדולי ישראל על המשמר שלא להתערב עם החילונים והחופשיים במלחמתם נגד המסיאן.

וכן אנו מוצאים להגאון המגיד רבי בן ציון יאדלעד שמספר בספרו "בטוב ירושלים":

בזמנו של הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל נתיסדה בירושלים חברה בשם "בני ישראל" שמטרתה היתה ללחום נגד המסיאן ימ"ש.

בחברה הזאת היו חברים בה אנשים שונים, הן מצד היראים והן מצד החופשיים, כגון: סולמייאק, סגנו של קנסול רוסיא, אדלמן ועוד כמותם, כי המלחמה עם המסיאן היתה עזה מאד, וסיפר לי הרה"ג ר' זעליג לידער (מנכ"ד חסידי סלונים בירושלים) מעשה נורא, כי בעת ההוא נכנס הרה"ג ר' ישעיה הארנשטיין זצ"ל לביתו של הרב מבריסק, חלץ את מנעליו וישב על הקרקע כאכל, לשאלת הרב על מה זה, ענה לו ר' ישעיה כי מתאבל הוא על חורבן הדת בירושלים, שכן הנה הוקמה חברה אחת הנקראת "בני ישראל" שהיראים נתחדו בה עם החופשיים למלחמה במסיאן, ומי יודע מה יצמח מזה, כי "בהתחברך עם אחזיהו פרץ ה' את מעשיך" (ד"ה ב) הרב אמר לו "לך לשלום ואנכי אעניין בזה".

• עומק חכמתו של מהר"ל

מיד כצאת ר' ישעיה, שלח הרב מבריסק לקרוא אחרי אחד מחברי החברה, הרה"ג ר' נחום לעוו, לשאלת הרב מה טיבה של חברה זו, סיפר לו ר' נחום שהחברה נוסדה למלחמה במסיאן, ומכיון שלפעמים צריכים אנו לפנות למוסדות הממשלה, צרפנו גם את סולמייאק, את אדלמן וכו'.

"מקובלים היינו בעידי בבריסק מזקני הדור, שלא להקים שום חברה חוץ מחברת ש"ס ומשניות – הדגיש באזניו הרב

מבריסק – כי כל החברות שלא היה יסודתם בלימוד התורה היו בהם אנשים דלא מעלי שלבסוף קלקלו את כל החברה, ואפילו אנשי ה"חברה קדישא" שבבריסק הוכרחו ללמוד בכל יום, דף גמרא, כדי שיהיו כעין חברת ש"ס, ולכן – המשיך הרב – עצתי שתקבלו עליכם ללמוד בכל יום דף גמרא, וכל מי שלא ישתתף יפסל מלהמנות על אנשי החברה".

ורביו נתקבלו על לב החברה וכן עשו, כמובן שהחברים החפשים לא השתתפו בשיעורים ומתוך כך נפסלו מלהימנות על אנשי החברה.

• זהירותו של הריח'ז' שלא לעשש את הגבולות

באותו דרך המשיך האי לוחם מלחמת ה', הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל, ולצד התייצבותו במלחמת חרמה נגד המסיאן בכלליות ובפרטיות, עמד על המשמר כמו שקיבל מלית יד מהר"ל דיסקין שלא ליתן יד ושום שייכות במלחמה נגד המסיאן להחילונים והמשיכילים אשר רצו לצלל מלחמה זו כדי לתפוס לידי ישראל ברשתם.

בשנת תרפ"ז יסרו כמה עסקנים אגודה למלחמה במסיאן – שעשה אז שמות בקרב עדות המזרח ביישובי ארץ ישראל, האגודה נקראת בשם "מצודת ציון" והגאון רבי יוסף חיים זוננפלד שכבר שימש כרבה של ירושלים, העניק להם מכתב עידוד.

אנשי בני הספר הדפיסו מכתב זה בסרה, והפיצוהו בכל הארץ כעתמולה בין ההורים לשלוח את ילדיהם לבתי הספר של היהודים.

הדברים הובאו לידיעתו של רבי יוסף חיים, אשר עוד חזה את המערכה של יהודי ירושלים נגד המסיאן, וגם עמד בראשה מיים שמסיתים אלה נעצו צפורניהם בחומות העיר ועד לידתם בשוילה, והוא הגיב על כך במכתב נמרץ, אשר בין השאר כתב בו:

"פשוט הדבר מה שאנו חתמתי ליתן בניהם לבתי הספר היהודים, שכונותי היתה לבתי הספר הראויים ליהודים נאמנם לחותמם ולחזם וזולתם אינם בהכלל כי אפשר גרועים מצד אחז".

המשך יבוא אי"ה

יסודי התורה

לרגל התחלת מס' חגיגה במסגרת חבורתינו הק':

לא נתנשי מנך מסכת חגיגה ולא תתנשי מנך

אני אני המשנה המדברת בפיך, אני נשמאת דמשנה, דאנא ומשנתא ואנת מתיחדין כחדאי, לכן אהדרותך יאה תדיר למשניות, ולא תפריד מוחשבתך אפילו רגעא חדא, ואתלוה תדיר בהדך, ולא אשבקין לא בעלמא דהין ולא בעלמא דאתי, ופוק חזי איך אוקרית ומאי עבדות להווא גברא דאולויף מסכת חגיגה, בר מחולקא דיבהית ליה בההיא עלמא.

מגיד משמים לחבית דספך בפרשות דרוע

הטעם שנקרא המסכת "חגיגה"

סמיכת חכמים עמ"ס ברכות

כנגד שלש רגלים

ללמוד מסכת חגיגה ברגלים

הנהגות הצדיקים, הנהגות רי"מ מסלאצק

סיפר הגה"צ מטאמאשוב צ"ל, שהיה מנהגו של זקנו הגה"ק בעל דברי שמחה מצעיענינו צ"ל ללמוד מידי שנה בשנה בליל שמחת תורה קודם ההקפת כל מסכת תורה. ופ"א באותן השנים שישב הגה"ק מציענינו על שולחן חותנו הרה"ק מהרי"ז מבעלזא זי"ע, אירע פ"א בליל שמחת תורה כישב הגה"ק מציענינו

שכרו של הלומד מסכת חגיגה

מנורת המאור, נר ג' כלל ח' ח"ג

אתקינו סעודתא

ענייני מאכלי שבת (ח)

אפיית החלות

לעשותם בצורת שני ווייז' כנגד לחם הפנים

אמר הרה"ק משינאווע מה ששמע מאביו הוא הה"ק מצאנו בשם הה"ק מראפאפיץ ז"ל, שלאחר החורבן כשפסקה לחם הפנים, תקנו אנשי כנסת הגדולה שכל אחד מישראל יעשה על שבת שני חלות קיכען עם קויליש, וידקדקו שיהיו החלות אפרק ויור על חבן, ונעייץ שי הלחלות צורת שני וויין, נגד הסוד של הייבן חלות של לחם הפנים שהיה גייץ וויין כנגד וויין, והגם שלא כל אדם זוכה לזה שיוכל לכוין הכוונות, מ"מ כיוון שעושהו כתיקונה הכוונה נעשית מאליה, כמו בכל המצוות שהכוונה נעשית מאליה, וזהו הפירוש שכיתנא תתעטר בשית הנמי לסטר, קאי על הלחם הפנים בזמן שבית המקדש היה קיים, שהיו מסודרים ששה חלות כנגד ששה חלות, אבל לאחר החורבן 'בזוין תתקטר', על ידי השני חלות שמרמזים על חזוין.

(מרחמדיע נחור)

(חמדה גנוזה)

הוי"ה בשעת ברכת המוציא. (דברי צדיקים)

פשוטה בלא שום צורה עליו. (מבאר רבותיט)

ליתן שומן אל תוך החלות

דמשונה וניכר יעו"ש. (פרי מגדים, סי' רמ"ב)

לא לערב בהם שום דבר

קמח ומים. (אמרי פנחס)

חלה פשוטה לליל שב"ק

בארדיט שוב)

חלה קלועה לסעודת היום

החלה הקלועה כנהוג. (אוהב שלום, קאמינקא)

אחת גדולה אחת קטנה אחת בינונית

ובסעודה ג' על הקטנה. (אליה רבה, סי' רמ"ב)

ענין הקליעות

ובשניהם הם י"ב. (ליקוטי מהרי"ח)

צורת כתר על החלה

(יהושע)

[illegible]